

نذر از منظر دین

عهدی برای خوبی‌ها یا اجتناب از بدی‌ها

استاد رثایی در تبیین مفهوم نذر از دیدگاه دین توضیح می‌دهد: آنچه ما از معانی و بحث لغت نذر داریم، یعنی اینکه انسان تصمیم بگیرد برای خدا کاری انجام بدهد. نذر در حقیقت، پیمانی خودخواسته با پروردگار است که در آن، فرد انجام کاری را بر خود واجب می‌کند که به خودی خود مستحب بوده است. این تعهد، یک عمل نیک را از دایره استحباب خارج کرده و به حیطة وجوب می‌کشاند. برای مثال، در حالی که وضو گرفتن عملی مستحب و توصیه شده است، اگر فردی نذر کند که همواره با وضو باشد، این عمل برای او تبدیل به یک تکلیف واجب می‌شود و پاداش مضاعف الهی را در پی خواهد داشت. اهمیت نذر در اسلام به قدری است که انسان می‌تواند ثواب حاصل از نذر خود را به ارواح پاک ائمه اطهار^(ع)، شهدا و بزرگان دین هدیه کند، که این خود نشانه‌ای از عمق پیوند معنوی و برکت بخش نذر است؛ مانند نذرهایی که به نام حضرت ابوالفضل العباس^(ع)، رسول الله^(ص)، حضرت ام البنین^(س) و... ادا می‌شوند. نذر صرفاً محدود به قربانی کردن گوسفند یا خیرات مادی نیست، بلکه مفهوم گسترده‌تری دارد که شامل «عهد بستن برای انجام یک کار خوب یا پرهیز از یک کار ناپسند» می‌شود و ابعاد گوناگونی از جمله نذر فرهنگی، معنوی و آنچه در آموزه‌های قرآنی آمده را در بر می‌گیرد.

استقلال مالی زن و نذر

مرزهای حقوقی و اخلاقی کجاست

درباره نذر کردن زنان دارای استقلال مالی، استاد رثایی با دقت به یکی از مباحث مهم فقهی و اخلاقی می‌پردازد و توضیح می‌دهد: نذری که خانم می‌خواهد انجام بدهد، باید با اذن شوهر باشد. این حکم، حتی برای زنانی که از طریق کار، پس‌انداز یا مهریه دارای استقلال مالی هستند، جاری است. اما این بین میان جنبه‌های حقوقی و اخلاقی زندگی مشترک مرز باریکی وجود دارد. از منظر حقوقی، زن می‌تواند برای انجام وظایفی مانند شیر دادن فرزند یا کارهای خانه، تقاضای دستمزد کند و این حق قانونی اوست. اما از نظر اخلاقی، چنین رویکردی در زندگی مشترک که بر پایه محبت، مودت و اخلاقیات بنا شده، معمول نیست. همچنان که پیامبر اکرم^(ص) در فرمایشی گرانقدر می‌فرمایند: «إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ» (من مبعوث شدم تا مکارم اخلاق را تمام کنم)، بر این اساس تمامی ابعاد دین و زندگی انسان، از نماز و روزه تا ازدواج و تعاملات روزمره، بر پایه یک تعهد عمیق اخلاقی استوار است. بنابراین، در حالی که حقوق قانونی زن کاملاً محفوظ است اما از دیدگاه فقهی و اخلاقی، کسب رضایت همسر برای انجام نذر، نه تنها موجب تفاهم و همدلی بیشتر در زندگی مشترک می‌شود، بلکه به استحکام بنیان خانواده نیز کمک شایانی می‌کند.

زنان

معماران اصلی نذرهای اجتماعی

این کارشناس دینی با تأکید بر نقش بی‌بدیل و محوری زنان در پیشرفت و تعالی جامعه، به فرمایش ماندگار امام‌راحل اشاره می‌کند که فرمودند: «از دامن زن مرد به معراج می‌رسد». اضافه می‌کند: اصل جریان رشد جامعه با بانوان است. برای اثبات این ادعا می‌توان به نمونه‌های درخشان تاریخی و معاصر اشاره کرد. از نقش «زنان بنی‌اسد» در کربلا و «زنان نوقان» در مشهد و... که نماد ایثار و فداکاری هستند، تا نقش تعیین‌کننده زنان در پیروزی انقلاب اسلامی که در فرمایشات امام خمینی^(ره) و امام شهید^(ره) نیز تأیید شده است. همگی گواه بر توانایی بی‌کران زنان در تغییر و تحول هستند. آقایان مدیر بیرون و خانم‌ها مدیر خانه هستند. آن‌ها مدیریت خانه را چنان زیبا و جامع توصیف می‌کنند که می‌تواند به طور مستقیم یا غیرمستقیم، مسائل بیرون از خانه و کل جامعه را نیز سامان دهد. زنان در این عرصه ید طولایی دارند و دارای ظرفیت‌های عظیمی هستند. اگر زنان با آگاهی کامل، هم از نظر فقهی و هم از نظر فرهنگی واردادی نذرهای فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی شوند، می‌توانند کولاک کنند و تأثیرات شگرفی بر جای بگذارند. استاد رثایی در پایان تأکید می‌کند: اگر جامعه بر سه محور اصلی خانواده محور، خدا محور و اخلاق محور استوار شود، زیبایی‌ها و بالندگی‌های بی‌شماری پدیدار خواهد شد که زنان نقش کلیدی در تحقق آن دارند. حتی در عرصه‌های علمی، بسیاری از بزرگان و دانشمندان، موفقیت‌های خود را مدیون مادر و همسر خود می‌دانند. این اعترافات، نشان دهنده تأثیر عمیق، پنهان و همه‌جانبه زنان در تمام ابعاد زندگی فردی و اجتماعی است؛ تأثیری که از تربیت فرزندان تا حمایت معنوی و فکری از همسران و حضور فعال در عرصه‌های اجتماعی، می‌تواند مسیر حرکت جامعه را به سمت کمال و سعادت هموار سازد.

تبیین ابعاد دینی، فرهنگی و اجتماعی نذر با محوریت نقش زن در جامعه

گره‌گشایی اجتماعی با نگاه دینی

نسرین نقدی آیا تا به حال پیش آمده که در خیابان قدم بزنید و ناگهان نگاهتان به چهره‌ای گره‌بخورد که رد فقر و خستگی بر آن پیدا است؟ یا خبری درباره نوجوانی بشنوید که شاید در آستانه ترک تحصیل است یا سالمندی که در سکوت و تنهایی خود غرق شده است؟ درست در همان لحظه، گویی قلبمان تیر می‌کشد. این حس نه فقط برای مادران، بلکه برای هر انسانی که ذره‌ای وجدان و دغدغه دارد. آشناست؛ دردی پنهان در سینه که آرزو می‌کند کاش می‌شد گریه‌ی باز کرد، نوری تاباند و دستی گرفت. این ندای درونی و میل به گره‌گشایی، ریشه در انسانیت دارد و می‌تواند در قالب «نذر» معنایی تازه و بی‌نظیر پیدا کند؛ نذری که از چارچوب‌های صرفاً مادی فراتر می‌رود و به پیمانی عمیق، فرهنگی و اجتماعی بدل می‌شود؛ پیمانی از جنس مهربانی، آگاهی، حضور و تعهد. چه کسانی بهتر از زنان این سرزمین، با قلب‌هایی سرشار از مهر و دستانی توانمند، می‌توانند نقش آفرینان اصلی این میدان باشند؟ برای درک این رسالت بزرگ و آشنایی با ابعاد دینی و اجتماعی نذرهایی از جنس انسانیت، شما را به خواندن سخنان طیبه رثایی، مدرس و مبلغ مکتب نرجس^(س)، دعوت می‌کنیم.